

er ingen tvivl om, at GATT-aftalen vil ændre vilkårene for produktion og afsætning af fødevarer.

Aftalen indebærer en gradvis liberalisering af verdenshandelen med landbrugsvarer og dermed en øget international konkurrence. Jeg har haft den forståelse, at der i brede kredse netop har været stor interesse for den øgede liberalisering, og jeg må derfor mene, at det er et gode, som der er bred enighed om vil kunne komme os til gavn. Det er jo også sådan, at aftalen som bekendt giver dansk landbrug og fødevarerindustri muligheder for nye markeder og dermed muligheder for at sikre produktionen og beskæftigelsen.

Udviklingen i Østeuropa og udvidelsen af EU med Sverige, Finland og Østrig vil ligeledes komme til at spille en betydelig rolle. Vi er i øjeblikket vidne til en gunstig udvikling i vor samhandel med Østlandene, hvor eksporten af fødevarer til især de større byområder har haft en betydelig fremgang.

Sveriges, Finlands og Østrigs medlemskab af EU indebærer en udvidelse af det indre marked. De to nordiske lande er i den forbindelse selvfølgelig af særlig interesse for de danske virksomheder. Vi kommer nu i den situation, at der i lande, der geografisk ligger tæt på Danmark, bliver betydelige muligheder også for dansk landbrug.

Regeringen har tidligere beregnet, at landbruget vil lide et tab på 2,3 mia. kr. årligt, når GATT-aftalen er trådt i kraft. Den trådte som bekendt i kraft i januar 1995, men vil først være fuldt implementeret i år 2000. Der er således tale om en lang indførselsesperiode, i hvilken GATT-aftalen gradvis vil komme til at virke. Det er lidt vigtigt at understrege, for man har ofte kunnet få den fornemmelse i den danske debat, at GATT-aftalen var fuldt gennemført fra den 1. januar 1995. Sådan forholder det sig altså ikke; det er en længere årrække, vi taler om.

Regeringen vil selvfølgelig i denne periode nøje overveje, hvordan implementeringen af GATT-aftalen kommer til at påvirke dansk landbrug. I den forbindelse skal GATT-påvirkningerne vurderes i sammenhæng med en række øvrige faktorer, som også påvirker dansk landbrug, herunder også den generelle politisk-økonomiske situation.

Tabet på 2,3 mia. kr. skal imidlertid fortolkes med meget, meget stor varsomhed. Der er tale om en rent statistisk beregning, som ikke tager hensyn til en række dynamiske virkemidler, der helt klart vil modvirke det beregnede indkomstfald.

De dynamiske virkninger vil i samspil med en yderligere tilpasning i EU's landbrugspolitik – og som noget meget vigtigt: en målrettet dansk eksportfremmeindsats – være mærkbare, måske mest i forbindelse med svineproduktionen, og her er der også tale om et kraftigt prisfald på kornpriserne i EU. Det betyder også, at dansk landbrug selvfølgelig skal tilpasse sig, ligesom man skal forberede sig på de nye markedsadgange.

Jeg vil også gerne fremhæve, at dansk landbrug siden beregningen har haft væsentligt forbedrede indkomstforhold, og heldigvis for det. Alene 6. april-aftalen, som blev indgået mellem landbruget og tidligere landbrugsminister Bjørn Westh, har forbedret de økonomiske forhold for de mest udsatte grupper i erhvervet.

Jeg vil gerne fremhæve gældssaneringsordningen. Der er indtil dato gennemført gældssaneringsager, som medfører en årlig renteletelse på 350 mio. kr. Når alle sager er gennemført, er forventningen i øjeblikket, at der bliver tale om en renteletelse på i alt 500 mio. kr.

Hertil kommer regeringens økonomiske politik, som i de seneste år har medført rentefald. Det var baggrunden for, at landbruget også havde mulighed for konvertering af gælden. Også det tror jeg vi alle er bekendt med har ført til særdeles store rentebesparelser – mindst i samme omfang som dem, jeg omtalte før med hensyn til gældssaneringen.

Regeringen finder, at den samlede rentebesparelse vil bidrage betydeligt til landbrugets omstilling. Endvidere vil renteutviklingen påvirke andre erhverv, herunder også landbrugets leverandørvirksomheder.

Endelig må man huske på, at et statsligt initiativ til opfølgning af GATT-aftalen må vurderes i sammenhæng med den generelle finanspolitik. Jeg tror, der er bred enighed om, at der er forudsætninger for en fortsat gunstig økonomisk udvikling. Finanslovforliget med Venstre og De Konservative må jeg anse som værende udtryk for enighed om denne overordnede politik.

Det er min klare opfattelse, at af de kompensationer, man måske kunne tænke sig, er der ikke nogen kompensation, der kunne måle sig med det, et yderligere rentefald ville betyde for dansk landbrug. Yderligere rentefald kræver, at der er styr på alle parametre i den finansielle politik her i landet.

En dynamisk udnyttelse af GATT-aftalen vil give dansk landbrug mulighed for på flere markeder at øge afsætningen af fødevarer i kølvanfald.